

Martha Nussbaum De Breekbaarheid van het Goede 2

Theo Meereboer en Petra Bolhuis
Zie ook www.maieutiek.nl

maieutiek-college2

Het goede en het toeval

- In hoeverre zijn wij van nature goed?
- Hadden wij voor hetzelfde ook slecht kunnen zijn?
- Pindarus vraagt of goede wijnstok niet erg afhankelijk is van toeval (afstamming en goede grond) en hoe is dat voor mens? (blz50)
- Blz 53 *“Mijn algemene vraag is nu: met hoeveel toeval kunnen wij volgens deze Griekse denkers als mens leven? En met hoeveel zouden we moeten leven voor een leven dat als menselijk leven het beste en waardevolste is?”*

maieutiek-college2

Vraagstelling Nussbaum

- Hoeveel ruimte moet een rationele invulling van een leven bieden aan zaken als vriendschap, liefde, maatschappelijke betrokkenheid, gehechtheid aan geld of bezit?
  - Dit zijn allemaal . zaken die zelf kwetsbaar zijn en die derhalve iemand die zijn of haar goed-zijn daarop baseert ook afhankelijk van het toeval maken?
- Bestaan deze bestanddelen van een goed leven harmonieus naast elkaar of kunnen ze onder omstandigheden die iemand niet in zijn macht heeft strijdige eisen stellen,
  - wat op zich afbreuk kan doen aan de goedheid van de betreffende persoon?
- Wat is de ethische waarde van de zogeheten 'irrationele delen van de ziel': begeerten, gevoelens en emoties?

maieutiek-college2

Consequenties van de antwoorden;

- Elk van deze drie vragen komt natuurlijk ook neer op de vraag naar een opvatting van de menselijke rede.
- Als ons leven beschermd of getransformeerd moet worden door onze rede en door de kunst van die rede, de filosofie, dan moeten wij ons als wezens die het goede willen, afvragen;
  - wat dit deel (de rede) van ons eigenlijk is
  - hoe het te werk gaat bij het aanbrengen van orde in een leven
  - hoe het zich verhoudt tot gevoelens, emoties en waarnemingen.

maieutiek-college2

Opzet en werkwijze

- Eerst bespreekt Nussbaum de opvatting van de tragediedichters die door de aard van hun invalshoek bezig gaan met de alomvattende rol van het noodlot.
1. Tragedie is de niet-filosofische houding,
  2. Tragedie is voorloper van filosofisch houding.
- Socrates zegt 1 en Nussbaum zegt 2.

maieutiek-college2

Rol van rationaliteit in filosofie

- In hoofdstuk 4 beschrijft Nussbaum het ontstaan van rationaliteit als wapen tegen de kwetsbaarheid.
- Juist in die aanvangsperiode wordt de macht van de rationaliteit enorm scherp aangezet.
- Het is hét middel tegen alle kwalen

maieutiek-college2

Verandering in denken van Plato

- Nussbaum laat zien hoe het denken van Plato in de verschillende fasen waarin hij zijn dialogen schrijft verandert.
- Van een strikt op rationaliteit gevestigde vorm van het goede leven, komt er ruimte en aandacht voor gedrevenheid en daarmee voor emotie.

maicutiek-college2

Aristoteles

- In hoofdstuk 8, 9 en 10 gaat Nussbaum in op de op de verschijnselen geïntereerde visie van Aristoteles.
- Aristoteles gaat ook over aannames en werkzaamheid (weg van het midden)
- Redden van verschijnselen is voor Aristoteles geen wetenschappelijke waarheid vastleggen, maar gaat om begrijpen waar wij staan.

maicutiek-college2

Rol van filosofie en wetenschap

- Nussbaum maakt duidelijk dat wat haar betreft de traditie van omgaan met kwetsbaarheid niet van meet af aan gaat over 'opheffen, grijpen, ordenen en vangen'.
- Zij ziet ruimte voor een filosofie die bezig is met de kwetsbaarheid en de openheid i.p.v met vangen en vasthouden.
- Vangen en vasthouden zijn – en dat zit ook in ons 'begrijpen' termen die uitgaan van een 'tellen, meten, wegen' schema.

maicutiek-college2